

Sušenje stabala smrče i jele u “Nacionalnom parku Kopaonik” već godinama je problem za koji još uvek nije poznat tačan uzrok, zbog čega je ovo javno preduzeće primorano da bolesna stabla poseče.

Nakon što je u medijima objavljena nezvanična informacija da je poslednjih meseci na više lokaliteta u Nacionalnom parku Kopaonik posečeno preko 3.000 kubnih metara drveta, CINS je došao do dokumenata koji pokazuju da je u pitanju sanitarna seča odobrena od strane nekadašnjeg Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredina i Zavoda za zaštitu prirode Srbije.

Dokumentacija pokazuje da je Ministarstvo u aprilu ove godine dalo saglasnost za seču uz konstataciju da je “potrebno ukloniti suva, oborena ili oštećena stabla” s obzirom da je “proces sušenja primećen još 2012. kao i da zaražena stabla predstavljaju izvor zaraze, budući da se radi o oštećenjima koja su izazvana insektima (potkornjacima) i fitopatološkim oboljenjima.”

“Nikako nismo bili srećni kada smo dobili ovaj zadatak ali prethodnih pet, šest godina je trajalo razmišljanje i odlučivanje stručnjaka da li pribeći ovom najrigoroznijem obliku,” kaže za CINS Bojan Milovanović, direktor Nacionalnog parka Kopaonik.

Prema njegovim rečima šume u okviru Nacionalnog parka su pre 30, 40 godina bile zdrave ali su u međuvremenu ostarile. S obzirom da se nalaze u prvoj zoni zaštite u njima ništa nije smelo da se radi, leći ili seče bez dozvole i sada su te šume počele da daju znake bolesti. Ministarstvo je saglasnost za seču dalo na osnovu rešenja Zavoda za zaštitu prirode Srbije koji je krajem 2016. dozvolio radove u prvoj, drugoj i trećoj zoni zaštite kako bi se sanirale posledice sušenja šuma u Nacionalnom parku Kopaonik.

Rešenjem su predviđeni radovi na lokalitetima Jankove bare, Samokovska reka i Vučak koji pripadaju prvoj zoni zaštite u kojoj je potrebno da se uklone suva oborena ili oštećena drva kao i da se u cilju zaštite smrče postave takozvane fermonske klopke, zamke za hvatanje insekata koji napadaju smrču. Prva zona zaštite podrazumeva da se bilo kakve aktivnosti mogu raditi isključivo uz saglasnost nadležnih institucija.

U drugoj i trećoj zoni zaštite takođe je previđena seča uz niz preporuka kako da se stabla na najsigurniji način poseku i iznesu iz šume bez oštećenja zdravih stabala.

Bojan Milovanović kaže da nijedno stablo u Nacionalnom parku nije posečeno bez dozvole i nadzora Republičkog šumarskog inspektora, kao i Republičkog inspektora za zaštitu životne sredine.

On kaže da bespravna seča na teritoriji nacionalnog parka gotovo da nije moguća jer ovo javno preduzeće ima 20 čuvara koji odgovaraju za svoje rejone i za svako posečeno stablo. Čak i kada se desi ona je veoma malih razmera, uglavnom od strane lokalnog stanovništva.

Tokom 2012, 2013. i 2014. zbog velike količine snega i elementarnih nepogoda pod dejstvom vetra došlo je do oštećenja stabala smrče i jele. Pored toga suša iz 2013. dovela je do narušavanja zdravstvenog stanja i sušenja smrče i jele u sve tri zone zaštite, a proces sušenja je nastavljen u naredne tri godine.

Najveći stepen sušenja prisutan je upravo na lokalitetima koji su u prvoj zoni zaštite gde rastu srmča i jela, a sušenje je nastavljeno, kako na već zahvaćenim površinama, tako i na novim.

Zbog toga je napravljen Sanacioni plan sušenja šuma na koji je Zavod dao pozitivno mišljenje.

Iz ovog javnog predzeća kažu da je prethodnih godina bilo nekoliko skupova u kojima su učestvovali stručnjaci iz oblasti šumarstva kako bi se našlo rešenje za sušenje šuma koje nije problem samo Nacionalnog parka Kopaonik, već je zabeleženo i u okviru Nacionalnog parka Tara i na teritoriji planine Zlatar.

“Najgore što se tačan uzrok sušenja ne zna jer za to neobjašnjivo sušenje šuma nije kriv samo potkornjak, ni samo gljivice, ni oboljenja korenog sistema, takozvana trulež, nego i neki vid promene klimatskih uslova,” kaže Milovanović.

On dodaje da neki stručnjaci vide problem u deficitu podzemnih voda i sušnih godina koje su u prethodnom periodu bile, neki problem vide u kiselim kišama, a neki u rastu globalne temperature vazduha na godišnjem novou.

Uprava nacionalnog parka uništava šume?

Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije objavilo je početkom nedelje nekoliko fotografija posečenih stabala uz oštru osudu ‘grubo kršenje propisa od strane rukovodstva Nacionalnog parka.’

‘Nacionalni park Kopaonik je zarad brze materijalne koristi odlučio da poseče šume koje sa razlogom nisu eksploatisane decenijama’, piše u saopštenju ove organizacije.

Direktor Nacionalnog parka Kopaonik, Bojan Milovanović kažu da ova seča nikako nije prihod preduzeća već predstavlja dodatni trošak jer su obolela stabla vrlo male vrednosti i naglašava da je njihova tržišna vrednost ispod troškova seče.

Zbog posečenih stabala Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije uputilo je protest nadležnom Ministarstvu za zaštitu životne sredine i rukovodstvu Nacionalnog parka Kopaonik sa zahtevom da im se hitno dostave informacije o ovom događaju.

Izvor: cins.rs